

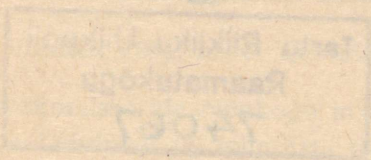
NSVL RKN
MÄÄRUSED LEIUTISTE,
TEHNILISTE TÄIUSTUSTE JA
RATSIONALISEERIMISESITISTE
KOHTA

RK „TEADUSLIK KIRJANDUS“

74067

NSVL RKN MÄÄRUSED
LEIUTISTE, TEHNILISTE TÄIUSTUSTE JA
RATSIONALISEERIMISESITISTE
KOHTA

427.
Inv. n. ~~1427~~

RK „TEADUSLIK KIRJANDUS“
TARTU, 1945

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
74067

Vastutav toimetaja K. Tarraste. Tehniline toimetaja R. Taru. Ladumisele antud 5. IV 1945. MB 02086. Trükkimisele antud 8. V 1945. Laotihedus trpg. 31 968. Trükipoognaid 2,25. Autoripoognaid 1,53. Arvestuspoognaid 1,58. Paberi formaat 73×103. ¹/₁₆. Trükiarv 5200. Trükikoja tellimise nr. 472. Trükikoda „Noor-Eesti“, Tartu. Kastani t. 38.

Постановления Совнаркома СССР об изобретениях, технических усовершенствованиях и рационализаторских предложениях.

На эстонском языке.
Эгосиздат „Научная Литература“, Tartu.

**NSVL RAHVAKOMISSARIDE NÕUKOGU MÄÄRUS
LEIUTISTE JA TEHNILISTE TÄIUSTUSTE PÕHIMÄÄ-
RUSE KINNITAMISE NING LEIUTISTE, TEHNILISTE
TÄIUSTUSTE JA RATSIONALISEERIMISESITISTE
KULUTUSTE FINANTSEERIMISE KORRA KOHTA.**

(LMKK 1941, nr. 9, art. 150)

NSVL Rahvakomissaride Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kinnitada Leiutiste ja tehniliste täiustuste põhi-
määrus.

2. Kohustada NSVL Rahanduse Rahvakomissariaati
2 kuu jooksul esitama kooskõlastatult NSVL Riikliku
Plaanikomisjoniga NSVL RKN-le kinnitamiseks juhendi
leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisesi-
tiste eest tasumaksmise kohta.

3. Määrata, et rahvakomissariaatide ja nende pea-
valitsuste, trustide ja teiste riiklike, kooperatiivsete ja
ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete
kulud leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseeri-
misesitiste alal teostatakse erieelarvete järgi ja lüli-
tatakse üldistel alustel vastava rahvakomissariaadi,
ametkonna ja ettevõtte rahandusplaani.

4. Leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseeri-
misesitiste jaoks koostatud eelarvetes peavad olema
ette nähtud kulud:

a) hüvituste maksmiseks kasutamiselevõetud leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisesitiste eest;

b) mudelite ja eeskujude valmistamiseks ning leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisesitiste katsetamiseks ning katsebaaside organiseerimiseks ja ülalpidamiseks;

v) kuludeks, mis seoses autorite, ekspertide ja konsultantide osavõtuga esitise töötlemisest ja katsetamisest, ekspertiisi tasudeks, leiutiste konsultatsiooni, näituste ja konkursside (võistluste) organiseerimiseks, leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisesitiste edukale ja kiirele elluviimisele energilise kaasabi osutamise eest premeerimiseks, samuti ka organisatsioonilisteks kuludeks autoriõiguste vormistamise peale.

5. NSVL ja liiduvabariikide rahvakomissariaatide ja teiste keskasutiste kulud leiutiste ja tehniliste täiustuste peale, mis omavad rahvamajanduslikku või toodanguharulist tähtsust, tasutakse eri assigneeringute arvel riiklikust eelarvest rahvakomissariaadi või keskasutise erieelarve alusel.

Ametkondlikult kohalikele nõukogudele alluvate asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete kulud ülal tähendatud tähtsusega leiutiste ja tehniliste täiustuste suhtes tasutakse assigneeringute arvel kohalikust eelarvest.

Kooperatiivseis ja ühiskondlikes organisatsioonides tasutakse need kulud eelarvete järgi nende organisatsioonide liidu või vabariiklike keskuste vahendite arvel.

6. Isemajandamise põhimõttel töötavate organisatsioonide ja ettevõtete kulud leiutiste ja tehniliste täiustuste suhtes, mis omavad tootmisalalist tähtsust antud ettevõtte või organisatsiooni jaoks, nähakse ette ettevõtete tootmiseelarves, majanduslikele organisatsioonidele aga — nende üldistes eelarvetes.

Need kulud tasutakse vahetult ettevõtete või majanduslike organisatsioonide poolt.

7. Rahvakomissaridele, asutiste ja organisatsioonide juhatajaile, kelle poolt on kinnitatud eelarve leiutiste ja tehniliste täiustuste jaoks, omistada õigus sisse viia sellesse eelarvesse aasta jooksul vajalikke muudatusi plaanides ja eelarvetes ettenähtud summade piirides, sõltuvalt üksikute tööde täitmise käigust või seoses uute leiutiste ja tehniliste täiustuste esilekerkimisega.

8. Kõik ettevõtete kulud ratsionaliseerimisesitiste teostamiseks ja nende eest preemiade väljamaksmiseks tasutakse tootmis-ekspluatatsiooni eelarves ettenähtud vahendite arvel.

9. Määrata, et vastuvõetud leiutiste ja tehniliste täiustuste katsetamiseks vajalikud kapitalimahutused tasutakse NSVL RKN 19. septembri 1935. a. ja 13. septembri 1936. a. (LSKK 1935, nr. 49, art. 417 ja 1936, nr. 48, art. 405) määrustega määratud korras üle kapitaalheituste kinnitatud liimitite.

10. Lugeda kehtetuks:

a) KTK ja NSVL RKN 3. aprilli 1931. a. määrus „Leiutiste ja tehniliste täiustuste põhimääruse kehtimapaneku kohta“ ja Põhimäärus ise (LSKK 1931, nr. 21, art. 180 ja 181);

b) KTK ja NSVL RKN 13. augusti 1931. a. määrus „Tööstus-rahandusplaani täitmise ja ületamise saavutuste eest, samuti ka leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisesitiste eest premeerimise fondide põhimääruse kehtimapaneku kohta“ ja Põhimäärus ise (LSKK 1931, nr. 52, art. 337 ja 338; nr. 60, art. 388);

v) NSVL RKN 17. jaanuari 1933. a. määrus „Töö ja Kaitsenõukogu juures asuva Leiutiste Komitee tööst“ (LSKK 1933, nr. 3, art. 23).

NSVL Rahvakomissaride Nõukogu Esimees

V. Molotov

NSVL Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitseja

J. Tšadajev

Moskva, Kreml, 5. märts 1941. a. Nr. 448.

LEIUTISTE JA TEHNILISTE TAIUSTUSTE PÕHI- MÄÄRUS.

I jagu. Üldeeskirjad.

1. NSV Liidus kaitstakse autori õigust leiutisele autoritunnistuse või patendi väljaandmisega seatud korras.

Leiutise autor võib oma valikul nõuda kas ainult oma autorluse tunnustamist või ka temale ainuõiguse tunnustamist leiutise kohta. Esimesel juhul antakse leiutise kohta autoritunnistus, teisel juhul patent.

2. Autoritunnistusi ja patente antakse ainult leiutiste kohta, mida saab teostada tööstuslikul teel.

Kõigi ainete kohta, mida saavutatakse keemilisel teel, autoritunnistusi ja patente ei anta; neid võidakse anda üksnes nende ainete uute saavutamiskiiside kohta.

Ravivahendite, maitse- ja toiduainete kohta, mis ei ole saavutatud keemilisel teel, antakse ainult autoritunnistusi; patente võidakse anda üksnes nende ainete saavutamiskiiside kohta.

Uute ravimiskiiside kohta, mis on praktiliselt kontrollitud ja vastavalt proovitud, võidakse anda autoritunnistusi, kuid mitte patente.

Uute seemnesortide kohta antakse selektsionäärile ja selektsioonijaamadele autoritunnistusi NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 29. juuni 1937. a. määruse „Vahenditest teraviljakultuuride seemnete parandamiseks“ (LSKK 1937, nr. 40, art. 168) kohaselt.

3. Neil juhtudel, kui leiutise kohta antakse autori-tunnistus, kuulub leiutise kasutamisoigus riigile, kes hoolitseb leiutise realiseerimise eest.

Kooperatiivsed ja ühiskondlikud organisatsioonid kasutavad leiutisi ühistel alustel riigiorganitega nende pädevusse kuuluvail aladel.

Leiutajal on õigus hüvitusele ja käesoleva Põhimääruse VII jaos tähendatud soodustustele.

Hüvituse suurus leiutajaile, selle maksmise kord ja tähtajad määratakse NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu poolt kinnitatava erijuhendiga.

Leiutaja nõudel võidakse autoritunnistust väljaandva rahvakomissariaadi kinnitusel omistada leiutisele leiutaja nimi või mingi erinimetus, mis märgitakse saadustele või nende pakendile.

4. Juhul, kui leiutise kohta on antud patent, kohaldatakse järgmisi eeskirju:

a) keegi ei või patendivaldaja nõusolekuta kasutada leiutist; isik, kellele kuulub patent (patendivaldaja) võib anda loa (litsentsi) oma leiutise kasutamiseks igale organisatsioonile või üksikisikule;

b) patent antakse tähtajaga viisteist aastat, arvates avalduse esitamise päevast; samast päevast kaitstakse patendivaldaja õigusi;

v) asutised, ettevõtted ja isikud, kes enne avalduse esitamist leiutise kohta, sõltumata leiutajast kasutasid NSV Liidu piires antud leiutist või tegid selleks kõik vajalikud ettevalmistused, säilitavad õiguse selle leiutise edasiseks kasutamiseks (varemkasutamisoigus);

g) neil juhtudel, kui leiutisel on eriti oluline tähtsus riigi jaoks, kuid rahvakomissariaat ei saavuta kokkulepet patendivaldajaga õiguste temale loovutamise kohta, võib NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu teha otsuse patendi sundvõõrandamise kohta või litsentsi (luba leiutise kasutamiseks) andmise kohta huvitatud organi kasuks, kindlaks määrates autori hüvituse suuruse;

d) leiutaja, kellele on antud patent, ei kasuta soodustusi, mis käesoleva Põhimääruse alusel kuuluvad leiutajaile, kellele on antud autoritunnistused;

e) patentide väljaandmise asjades ja leiutiste kohta väljaantud patentidelt võetakse erilõivusid NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu poolt määratud suuruses ja korras.

M ä r k u s : Lepingud ja muud dokumendid patendi edasiandmise ja litsentside andmise kohta peavad olema registreeritud rahvakomis-sariaadis, kes andis välja patendi, ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni leiutiste ekspertiisi ja registreerimise büroos (Leiutiste büroos). Vastasel juhul need dokumendid loetakse kehtetuks.

5. Patenti ei anta, vaid antakse autoritunnistus:

a) kui leiutis on tehtud seoses leiutaja tööga teaduslikes uurimisinstituutides, konstruktsiooni-büroodes, katsetus-tsehhides, laboratoriumides ja teistes asutistes ning ettevõtteis;

b) kui leiutis on tehtud riigiorgani, kooperatiivse või ühiskondliku organisatsiooni ülesandel;

v) kui leiutaja sai leiutise väljatöötamiseks riigilt, kooperatiivselt või ühiskondlikult organisatsioonilt rahalist või muud materiaalist abi.

6. Õigus saada autoritunnistust või patenti, samuti väljaantud autoritunnistused ja patendid lähevad üle pärimise teel. Seejuures isikuile, kes omandavad pärimise teel autoritunnistuse, läheb üle üksnes õigus hüvitusele.

Patendis, kuigi see ei ole antud leiutajale endale, tähendatakse kohustuslikult leiutaja nimi.

7. Leiutaja, kes on saanud oma leiutise kohta patendi, või tema pärijad võivad esineda palvega selle ümbervahetamise kohta autoritunnistuse vastu, kui

nad kellelegi ei ole loovutanud patenti ega andnud litsentsi.

8. Leiutaja, kel on ühtede leiutiste kohta autoritunnistused ja teiste kohta patendid, ei või kasutada soodustusi autoritunnistuste järgi (VII jagu).

9. Tarvitusele võetud tehnilised täiustused realiseeritakse samas korras kui leiutisedki ja nende autoritel on õigus hüvitusele erilise skaala kohaselt § 3. ettenähtud juhendi alusel ning soodustustele, mis on nende jaoks nähtud ette käesolevas Põhimääruses.

Tarvitusele võetud tehniliste täiustuste kohta annavad nende autoreile vastavad tunnistused rahvakomisariaadid, organisatsioonid ja ettevõtted, kes kasutavad neid täiustusi.

10. Leiutaja peab aktiivselt kaasa aitama oma leiutise realiseerimiseks ja edasiseks arendamiseks. Eriti on ta kohustatud esitama organitele, kes läbi töötavad ja realiseerivad ettepaneku, kõik temal olevad materjalid, andma võimalikke ja vajalikke seletusi ning konsultatsiooni ja mitte levitama andmeid leiutise kohta riigi huvide kahjuks.

11. Välismaalased kasutavad käesolevast põhimäärusest tulenevaid õigusi võrdselt NSV Liidu kodanikega vastastikkuse alusel.

12. Võõra autorluse omastamine, leiutise olemuse kohta andmete levitamine enne avalduse esitamist leiutise kohta, teadete levitamine leiutise kohta autori enda, teise isiku, samuti organisatsioonide poolt, rikkudes käesoleva Põhimääruse V jaos ettenähtud korda, samuti leiutise, mille teostamise õigus kuulub riigile, mitte-seaduspärane kasutamine toob kaasa kriminaalkohtuliku ja varandusliku vastutuse.

13. Bürokratismi ja viivituse eest leiutiste ja tehniliste täiustuste läbivaatamise, väljatöötamise ja juurutamise alal ning nende autoreile hüvituse väljamaksmisega viivitamise eest vastutavad süüdlased kuni töölt tagandamise ja kohtu alla andmisega.

II jagu. Leiutusasjanduse juhtimine ja leiutiste realiseerimine.

14. NSVL ja liiduvabariikide rahvakomissariaatidele, samuti peavalitsustele ja komiteedele NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures ja kooperatiivse süsteemi keskustele tehakse ülesandeks:

a) leiutusasjanduse organiseerimine, leiutuste ja tehniliste täiustuste arvestamise, läbitöötamise ja juurutamise juhtimine neile alluvais rahvamajandusharudes;

b) suurte leiutiste ja tehniliste täiustuste väljavahetamine, nende läbitöötamise vahetu organiseerimine, nende juurutamise plaanide kindlaksmääramine ja samuti tähtsaimate leiutiste juurutamise plaanide kinnitamiseks esitamine NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogule (liiduvabariikide rahvakomissariaatide alal aga vastavate liiduvabariikide rahvakomissaride nõukogule);

v) katsebaaside asutamine leiutiste läbitöötamiseks;

g) kogemuste vahetamise organiseerimine leiutiste ja tehniliste täiustuste alal;

d) leiutustegevuse plaaniline suunamine perspektiiv- ja jooksvate temaatiliste plaanide väljatöötamise, tähtsamate ülesannete lahendamiseks võistluste organiseerimise jms. teel, samuti laialdase tehnilise informatsiooni organiseerimise kaudu leiutiste kohta;

e) Väliskaubanduse Rahvakomissariaati leiutiste esitamine, mis kuuluvad patentimisele ja realiseerimisele välismaal;

ž) NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni leiutiste ekspertiisi ja registreerimise büroole (Leiutiste büroole) kõigi olulise tähtsusega ettepanekute kohustuslik esitamine, mida rakendatakse antud rahvamajandusharus ja millede kohta autorid ei ole võtnud autoritunnistusi.

15. Autoritunnistuste ja patentide väljaandmine pannakse NSVL rahvakomissariaatidele, peavalitsustele ja komiteedele NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures, Tsentrosojuzile, samuti liiduvabariikide kohaliku tööstuse, kommunaalmajanduse ja hariduse rahvakomissariaatidele.

16. Leiutiste kohta esitatud avalduste ekspertiis ja säilitamine peab toimuma korras, mis on pandud kehtima avaldamisele mittekuuluvate dokumentide kohta.

17. Vastutus paragrahvides 14 ja 15 tähendatud ülesannete teostamise eest pannakse rahvakomissaridele (peavalitsuste ja NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures olevate komiteede juhatajatele ning Tsentrosojuzi presiidiumi esimehele). Rahvakomissariaatides ja Tsentrosojuzis asutatakse leiutiste büroo.

18. Ettevõtete (vabrikute, tehaste, šahtide, sovhooside, MTJ-de, raudtee-depoode, piirkondade jms.) ja teaduslike uurimisasutuste juhatajate ülesandeks on:

a) leiutusasjanduse organiseerimine ettevõttes (institiudis) ja leiduriinitsiatiivi suunamine antud tööstuse tähtsamate tehniliste ülesannete lahendamisele;

b) antud ettevõttele (institiudile) vahetult esitatud kui ka kõrgemalseisvalt organeilt selleks otstarbeks antud ettevõttesse (institiuti) saadetud leiutiste ja täiustuste läbitöötamine, järelekatsumine ja ekspertiis nende kasulikkuse kindlaksmääramiseks ning selleks vajaliku katsebaasi organiseerimine;

v) kasulikuks tunnistatud leiutiste ja täiustuste juurutamine tootlusse;

g) leiutajaile abi osutamine nende töös ja nende autoriõiguste vormistamine, nende tehniliste teadmiste tõstmine ja tehniline konsultatsioon;

d) leiutiste efektiivsuse kindlaksmääramine ja autori hüvituse maksmine leiutiste ja tehniliste täiustuste

eest, mis on võetud realiseerimisele, NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu poolt kinnitatud juhendi alusel;

e) teatamine kõrgemalseisvaile organeile kõigist leiutistest ja tehnilistest täiustustest, millel võib olla toodanguharuline tähtsus.

- M ä r k u s e d:
1. Tsehhide ülemate ja teiste toodanguliste lülide õigused ja kohustused määratakse kindlaks rahvakomissariaatide poolt.
 2. Leiutusliku töö juhtimine kolhoosides pannakse MTJ-dele korras, mis on kindlaks määratud NSVL Põllutöö Rahvakomissariaadi juhendis.

19. Ettevõttesse, trusti või rahvakomissariaati saabuvad ja nende tegevusalasse puutuvad ettepanekud leiutiste kohta ja tehnilised täiustused tulevad läbi vaadata ettevõttes hiljemalt 10 päeva jooksul, trustides hiljemalt 20 päeva jooksul ja rahvakomissariaatides hiljemalt 2 kuu jooksul nende saamise päevast arvates. Nimetatud tähtajal peab organisatsioon, kes saab ettepaneku, selle ettepaneku kasutamisele võtma või tagasi lükkama või võtma katsetamisele ja eksperimenteerimisele.

Need otsused tulevad autorile viibimata teatavaks teha ja juhul, kui ettepanek tagasi lükatakse, tuleb autorile teatada tagasilükkamise põhistus.

Ettepanekud, mida võidakse otstarbekalt rakendada, saadetakse läbitöötamiseks ja kasutamiseks, kui nende kohta ei ole küsitud patenti.

Organisatsioon, kes tunnistab ettepaneku edasise väljatöötamise otstarbekohaseks, kindlustab väljatöötamise ja vajalike katsete teostamise, koostab väljatöötamise, katselise näidise valmistamise ja leiutise proovimise kalendriplaani, ära tähendades plaani täitmise eest vastutavad isikud.

20. Kui leiutise väljatöötamine ja proovimine toimub samas ettevõttes või asutises, milles töötab leiutaja, siis võidakse teda vajalikel juhtudel vabastada tema põhitööst, säilitades talle palk tema keskmise töötasu suuruses.

Kui aga väljatöötamine ja proovimine toimub teises asutises või ettevõttes, saab leiutaja selle aja eest hüvituse organilt, kes on organiseerinud väljatöötamise ja proovimise, kusjuures säilib tema ametikoht alalises töökohas. Hüvituse suurus määratakse sel korral kindlaks kokkuleppel ettevõtte ja leiutaja vahel, kuid see ei või olla madalam tema keskmisest töötasust. Kui leiutajal ei ole alalist põhitööd, siis määratakse hüvituse suurus kindlaks kokkuleppel.

21. Suurtes ettevõtetes organiseeritakse rahvakomisaride või nende asetäitjate juhiste järgi katsetus-tsehhid ja töökojad eriliselt katsetustööde teostamiseks ja leiutiste ning tehniliste täiustuste katseliste näidiste valmistamiseks.

22. Insener-tehnilisi töotajaid ja töölisi, samuti ettevõtete ja tsehhide juhte võidakse premeerida eduka töö eest leiutiste ja tehniliste täiustuste konstruktiivse väljatöötamise ja juurutamise kiirendamisel ja samuti nende teistesse huvitatud ettevõtteisse kogemuse vahetamise korras siirmisele kaasaaitamise eest, vahendeist, mis on määratud leiutuse finantseerimiseks.

Preemiaid tähendatud isikuile ei või maksta enne leiutajale hüvituse väljamaksmist.

Leiutiste realiseerimisele kaasaaidanud isikute premeerimise ja preemia suuruse arvutamise kord määratakse kindlaks juhendiga hüvitusest leiutiste ja tehniliste täiustuste kohta (§ 3).

23. Vaidlused hüvituste suuruse kohta leiutiste ja tehniliste täiustuste eest lahendatakse administratiivkorras kõrgemalseisva majandusorganisatsiooni juhi poolt. Rahvakomissari (keskasutise juhataja) otsus loetakse lõplikuks.

24. Hagid leiutiste ja tehniliste täiustuste eest hüvituse maksmise korra ja tähtaegade rikkumise kohta esitatakse üldises kohtulikus korras.

III jagu. Õiguste vormistamine leiutiste kohta.

1. AUTORITUNNISTUSED.

25. Avalduse autoritunnistuse väljaandmise kohta esitab vastavale rahvakomissariaadile (§ 15) kas leiutaja ise, tema pärijad või leiutaja volitusel ettevõtte või asutis.

Avalduses tuleb tähendada: leiutise autor, tema tegevusala, töökoht (tema aadress, välismaalaste kohta ka kodakondsus) ja leiutise nimetus.

Avaldusele tuleb lisada leiutise kirjeldus vajalike joonistega.

Kirjelduses tuleb esitada leiutise põhiolu niivõrd täpselt, selgelt ja täielikult, et nähtub leiutise uudsus ja peale selle, et selle kirjelduse alusel oleks võimalik leiutist teostada.

Avaldus koos kirjeldusega ja joonistega esitatakse kolmes eksemplaris, milledest üks saadetakse rahvakomissariaadi poolt uudsuse kindlaksmääramiseks NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni leiutiste ekspertiisi ja registreerimise büroole (Leiutiste büroole), teine kasulikkuse kindlaksmääramiseks ja kolmas säilitatakse rahvakomissariaadi leiutiste büroos.

Kui avaldus ei vasta käesolevas paragrahvis tähen-datud nõuetele, teeb rahvakomissariaat kümne päeva jooksul avaldajale ettepaneku täiendada avaldust puuduvate materjalidega, milleks talle antakse ühekuine tähtaeg.

26. Päevaks, millest arvatakse avalduse esmasust (prioriteeti), loetakse päev, millal avaldus saabus rahva-

komissariaati, vaidluse korral aga — avalduse postile või § 64. ettenähtud juhtudel teise riigiasutisse andmise päev.

Kui avaldusele ei olnud lisatud kirjeldust ja vajalikke jooniseid, loetakse avalduse esitamise päevaks kirjelduse ja jooniste saabumise päev.

27. Kuu aja jooksul, arvates avalduse saabumise päevast vastavasse rahvakomissariaati, avaldaja võib täiendada ja parandada esitatud kirjeldusi ja jooniseid, muutmata avaldust sisult.

Täiendused ja parandused esitatakse kolmes eksemplaris.

Avaldaja palvel võib rahvakomissariaat pikendada täiendamise ja parandamise tähtaega kuni kolme kuuni.

28. Asjades leiutiste kohta, milledes autoritunnistused ei ole veel avaldatud, toimub kirjavahetus asutiste ja ettevõtete, samuti viimaste ja leiutajate vahel korras, mis on pandud kehtima avaldamisele mittekuuluvate materjalide kohta.

Kirjavahetus salajaste leiutiste kohta toimub käesoleva Põhimääruse V jaos ettenähtud korras.

29. Iga rahvakomissariaati saabunud avaldust uuritakse seisukohalt, kas selles leidub olulise uudsuse ja kasulikkuse tunnuseid.

30. Ekspertiisi aluseks uudsuse kohta tuleb võtta varem väljaantud nõukogude-, ennenõukogude-aegsed ja välismaised autoritunnistused ja patendid, varem tehtud avaldused, NSV Liidu piires ilmunud kirjandus, välismaine kirjandus ja samuti teated leiutiste rakendamise kohta.

31. Vastuvõetud avalduste järgi annab rahvakomissariaat avaldajale teatise avalduse läbivaatamiseks vastuvõtmise kohta, ära tähendades autori, avaldaja ja leiutise nimetuse ning avalduse saabumise päeva.

Teatis avalduse läbivaatamiseks vastuvõtmise kohta tuleb saata avaldajale hiljemalt kümnendal päeval avalduse saabumisest arvates.

32. Rahvakomissariaat peab otsustama autoritunnistuse väljaandmise või sellest keeldumise hiljemalt kahe kuu jooksul, arvates NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni leiutiste ekspertiisi ja registreerimise büroo (Leiutiste büroo) arvamuse saamisest.

33. Ekspertiisi uudsuse kohta teostab NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni leiutiste ekspertiisi ja registreerimise büroo (Leiutiste büroo) avalduste saabumise järjekorras ja lõpetab hiljemalt kahe kuu jooksul, arvates vastavalt rahvakomissariaadilt avalduse saabumise päevast.

34. Avaldajal on õigus tutvuda kõigi (välja arvatud salajaste ja avaldamisele mittekuuluvate) materjalidega, millede alusel on tehtud järeldused ekspertiisist, samuti nõuda, et ära kirjad tema avaldusele vastuseatud materjalidest saadetakse talle tasuta.

35. Rahvakomissariaadi otsus autoritunnistuse väljaandmise kohta ühes leiutise põhiolu kavastatud formuleeringuga (leiutise sõnastus, vormel) tuleb teha teatavaks avaldajale paragrahvis 32 tähendatud tähtajal. Avaldajal on õigus juhul, kui ta ei nõustu leiutise kavastatud vormeliga, esitada ühe kuu jooksul oma vastuvaidlus. See vastuvaidlus tuleb rahvakomissariaadil läbi vaadata samuti ühe kuu jooksul. Rahvakomissariaadi otsus selles küsimuses, kinnitatud vastava rahvakomissari poolt, on lõplik.

36. Autoritunnistuse väljaandmisest keeldumisele võib avaldaja kaevata vastavale rahvakomissarile ühe kuu jooksul, arvates keeldumise kohta teate saamise päevast.

37. Isikuil, kes teevad leiutise ühiselt (kaasautorid),

on igaühel õigus saada autoritunnistust iga kaasautori perekonnanime, nime ja isanime äratähendamisega selles.

Isikuid, kes osutavad leiutajale tehnilise abi, ei loeta kaasautoreiks.

Kui leiutis on tehtud ettevõttes, teaduslikus uurimis-instituudis või organisatsioonis ja on autori poolt välja töötatud nende organite ülesandel, siis autoritunnistus antakse välja tegeliku leiutaja nimele, ära tähendades ettevõtte või organisatsiooni, milles leiutis on välja töötatud.

M ä r k u s : Leiutiste kohta, mis on kollektiivse kogemuse ning praktika ja mitte üksikute leiutajate või leiutajate-grupi initsiatiivi tulemuseks, võidakse anda autoritunnistus, kuid mitte patent, büroo, laboratooriumi, instituudi või ettevõtte nimele.

38. Riigi organid, kooperatiivsed ja ühiskondlikud organisatsioonid, samuti üksikisikud võivad vaielda ühe aasta jooksul, arvates autoritunnistuse väljaandmisest kuulutamise päevast (neil juhtudel aga, kui väljaandmisest ei kuulutata, ühe aasta jooksul, arvates tunnistuse väljaandmise päevast) leiutisele autoritunnistuse väljaandmise õigsuse vastu, tõendades,

a) et see ei ole uus või

b) et leiutise tegelikuks autoriks on teine isik.

Vaidlused mitteuudsuse kohta (p. a) lahendab lõplikult NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni leiutiste ekspertiisi ja registreerimise büroo (Leiutiste büroo).

Autoritunnistuse tühistamise korral kuulutatakse sellest „NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni Leiutiste büroo bulletinis“.

Hagid vaidluste kohta autorluse üle (p. b) esitatakse üldises kohtulikus korras, samaaegselt teatades

sellest organisatsioonile, kes andis välja autoritunnistuse.

Samas korras lahendatakse vaidlused tehniliste täiustuste autorluse kohta.

39. Kui vaidlus autorluse kohta on esitatud enne autoritunnistuse väljaandmist, teostab rahvakomissariaat kõik toimingud, mis on vajalikud autoritunnistuse väljaandmise võimaluse tuvastamiseks, kuid väljaandmise paneb seisma kuni vaidluse lahendamiseni kohtu poolt.

Kui vaidluse korral autorluse kohta hagi on esitatud pärast autoritunnistuse väljaandmist ja kohus tunnustab, et isik, kes on märgitud avalduses, ei ole leiutise autor, kuulutatakse väljaantud tunnistus kehtetuks. Isikule, kelle kohus tunnistas leiutise tegelikuks autoriks, antakse välja autoritunnistus esmasusega esimese avalduse väljaandmise päevast. Sellest kuulutatakse „NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni Leiutiste büroo bülletäänis“.

40. Autoritunnistusi annavad välja rahvakomissariaadid (§ 15) NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt kinnitatud kogu NSV Liidu jaoks ühise vormi järgi.

41. Kõik esildused ja dokumendid autoritunnistuse väljaandmise asjus on vabad igasuguseist maksudest.

2. PATENDID.

42. Patentide kohta avalduste esitamisele ja nende ekspertiisile kohaldatakse vastavalt paragrahvides 25—40 ettenähtud korda alljärgnevate erilisustega.

43. Avaldusi patendi väljaandmise kohta võib esitada nii leiutaja ise kui ka tema õigusjärglane.

44. Isikud, kes elavad alatiselt välismaal, toimetavad oma asjaajamist patendi väljaandmise alal Üleliidulise Kaubanduspalati kaudu.

45. Väljaantud patendi vastu vaidlemine käesoleva Põhimääruse § 5. tähendatud motiividel ja samuti motiividel, et leiutis ei ole uus, võib toimuda nii huvitatud riigiorganite, ühiskondlike organisatsioonide kui ka üksikisikute algatusel ja on lubatud patendi kogu kehtivuse ajal.

46. Iga avaldus võib käia ainult ühe leiutise kohta.

47. Juhul, kui avaldaja, kes ei ole nõus patendi vormeliga või kellele on keeldutud patenti välja andmast, nõuab, et temale saadetak스 ära kiri materjalidest, millede alusel on tehtud keelduv otsus, on vastav rahvakomissariaat kohustatud andma ära kirja materjalidest (§ 34) avaldaja korraldusse, tingimusel, et avaldaja tasub sellega seotud kulud.

48. Kui rahvakomissariaat tunnistab võimalikuks patendi väljaandmise, kuulutatakse sellest esialgselt „NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni Leiutiste büroo bülletäänis“, ära tähendades avaldaja ja leiutaja nimed ja patendi vormeli.

Kolme kuu jooksul pärast patendi vormeli esialgselt kuulutamist võivad riigiorganid, kooperatiivsed ja teised organisatsioonid ja samuti üksikisikud esitada vaide patendi väljaandmise vastu, vaidlustades leiutise vormelit.

Vastuvaidlused tulevad esitada üksikasjaliku põhistusega ja ühes vajalikkude materjalidega.

Saabuvad vastuvaidlused peab rahvakomissariaat läbi vaatama kahe kuu jooksul, arvates nende saamise päevast.

49. Lõivu mittetasumine väljaantud patendi eest lõpetab selle kehtivuse.

3. REGISTREERIMINE JA KUULUTAMINE.

50. NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni leiutiste ekspertiisi ja registreerimise büroo (Leiutiste büroo) ülesandeks on:

a) autoritunnistuse või patendi saamiseks rahvakomissariaatidelt saabuvate avalduste puhul ekspertiisi toimetamine nende uudsuse kohta;

b) rahvakomissariaatide poolt väljaantud autoritunnistuste ja patentide registreerimine;

v) „NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni Leiutiste büroo bulletääni“ ja brošüüride väljaandmine leiutiste kirjeldusega, millede kohta on välja antud autoritunnistused või patendid ja mis koos moodustavad „NSV Liidu leiutiste kogu“;

g) saabuvaist avaldusist, väljaantud autoritunnistustest ja patentidest, välja arvatud V jaos tähendatud autoritunnistused ja patendid, kuulutamine „NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni Leiutiste büroo bulletäänis“;

d) patendimaterjalide rahvusvahelise vahetuse teostamine, üleliidulise patent-tehnilise raamatukogu komplekteerimine ja juhtimine;

e) tehniline informatsioon uusimate nõukogude kui ka välismaiste leiutiste kohta patent-tehnilise kirjanduse andmeil, samuti leiutusasjandusse puutuva kirjanduse kirjastamine.

51. Juhul, kui rahvakomissariaat otsustab anda välja autoritunnistuse ja on määranud kindlaks leiutise vormeli (§ 35), patentide suhtes aga § 48 tähendatud tähtaegade möödumisel, saadab ta ära kirja leiutise kohta autoritunnistuse või patendi väljaandmise otsusest NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni leiutiste ekspertiisi ja registreerimise büroole (Leiutiste büroole) selle lõplikuks re-

digeerimiseks, registreerimiseks ja autoritunnistuse või patendi väljaandmisest kuulutamiseks „Bülletäänis“.

Autoritunnistused või patendid antakse avaldajale välja rahvakomissari või rahvakomissari asetäitja allkirjaga pärast registreerimist.

52. Juhul, kui NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni leiutiste ekspertiisi ja registreerimise büroo (Leiutiste büroo) keeldub autoritunnistuse või patendi registreerimisest, on ta kohustatud teatama ühe kuu jooksul vastavale rahvakomissariaadile ja autorile keeldumise põhjused, lisa-des materjalid, millele keeldumine põhineb.

53. Avalduse materjalide esialgsel läbivaatamisel rahvakomissariaat kaalub antud leiutise kohta andmete avaldamise küsimust. Kui leiutise kohta andmete avaldamine tunnistatakse ebaotstarbekohaseks, kuulutatakse leiutis avaldamisele mittekuuluvaks või salajaseks, millest teatatakse avaldajale, autorile ja huvitatud organeile.

Säärast otsust võidakse teha ka leiutise kohta käiva menetluse järgnevais staadiumides, eriti NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni leiutiste ekspertiisi ja registreerimise büroo (Leiutiste büroo) ettepanekul.

Rahvakomissariaat ja samuti NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Riikliku Plaanikomisjoni leiutiste ekspertiisi ja registreerimise büroo (Leiutiste büroo) võivad ajatada või üldse ära muuta kuulutamise avalduse kohta, autoritunnistuse või patendi väljaandmise kohta ja samuti kirjelduste ja jooniste avaldamise.

IV jagu. Täiendavad leiutised.

54. Leiutis loetakse täiendavaks, kui ta on teise (põhi-) leiutise, mille kohta on antud välja autoritun-

nistus või patent, täiustuseks ja teda ilma selle põhileiutise rakendamiseta ei saa iseseisvalt kasutada.

55. Kui põhileiutise kohta on antud välja autoritunnistus, siis antakse seda täiendava leiutise kohta sõltuv autoritunnistus sel juhul, kui põhi-autoritunnistuse väljaandmisest ei ole möödunud üle 15 aasta, vastasel juhul leiutis loetakse iseseisvaks.

Seejuures põhileiutise autori avaldusel täiendava leiutise kohta, kui see on tehtud enne nelja kuu möödumist temale põhi-autoritunnistuse väljaandmise päevast, on esmasus (prioriteet) samasuguse leiutise kohta tehtud avalduse ees, mille on teinud samal tähtajal teine isik.

56. Kui ei ole asutud põhileiutise, mille kohta on antud välja autoritunnistus, iseseisvalt realiseerimisele ja selle realiseerimisele asutakse seoses täiendava leiutisega, makstakse hüvitus mõlema leiutise autorile NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt kinnitatud juhendi alusel.

57. Kui põhileiutise kohta on antud välja patent, siis lisaleiutise kohta antakse, avaldaja valikul, kas sõltuv patent või sõltuv autoritunnistus. Seejuures lisaleiutise teostamine on lubatud üksnes kokkuleppel põhileiutise patendi valdajaga või küsimus lahendatakse § 4. korras.

Hüvitus isikule, kellele on antud sõltuv autoritunnistus, makstakse üldistel alustel, kuid mitte varem, kui riigile on üle läinud õigus teostada põhileiutist.

Sõltuv patent antakse põhipatendi kehtivuse tähtajaks.

58. Kui põhi-autoritunnistuse või põhipatendi kehtivus lõpeb põhjusil, mis ei puuduta täiendavat leiutist, siis muutuvad sõltuvad autoritunnistused või patendid iseseisvaiks. Seejuures sõltuv patent säilitab jõu ainult selle tähtajani, milleni oli antud välja põhipatent.

Kõigis muis suhteis sõltuv patent võrrutatakse ise-
seisva patendiga.

V jagu. Salajased leiutised ja tehnilised täiustused.

59. Riigikaitmesse puutuvad leiutised ja tehnilised täiustused tunnistatakse salajasteks.

Peale selle rahvakomissariaat või rahvakomissariaadi järgneval kinnitamisel iga organ, kellele on esitatud leiutis või täiustus, võib selle tunnistada salajaseks, kui selle saladuses-hoidmist nõuavad riigi huvid.

60. Otsusest leiutise või tehnilise täiustuse salajaseks tunnistamise kohta teatatakse viibimatult avaldajale, autorile ja huvitatud organeile.

61. Leiutise või tehnilise täiustuse salasust võidakse lõpetada samas korras, milles see on kehtestatud.

62. Kriminaalvastutuse ähvardusel on keelatud salajaste leiutiste ja täiustuste kohta andmete avaldamine trükis ja nende sisu avalikukstegemine ükskõik millisel viisil.

63. Juhul, kui leiutaja eeldab, et tema leiutisel või tehnilisel täiustusel võib olla salajane iseloom, on ta kohustatud võtma tarvitusele kõik temast olenevad vahendid, et takistada selle leiutise või tehnilise täiustuse avalikukssaamist ja esitama see NSV Liidu huvitatud riigiorganile.

64. Leiutise, millel võib olla tähtsus riigikaitse seisukohalt, autor on kohustatud esitama avalduse isiklikult Riigikaitse, Sõja-Merelaevastiku või kuuluvuse järgi Lennukitööstuse, Laevaehitustööstuse, Relvastuse või Sõjavarustuse Rahvakomissariaati või saatma avalduse salajases korras vastavasse rahvakomissariaati NSVL Riikliku Julgeoleku Rahvakomissariaadi kohaliku organi kaudu. Kui autor töötab ettevõttes või teadusli-

kus uurimisinstituudis, kelle tegevusalasse leiutise ese vahetult kuulub, võib ta avalduse anda ettevõtte (instituudi) salaosakonda salajases korras edasisaatmiseks kuuluvuse järgi.

65. Salajaste leiutiste väljatöötamiseks on huvitatud asutised kohustatud andma leiutajale eriruumid, keelates tal töötamise nende leiutiste kallal koduseis tingimuses.

66. Riigikaitseesse puutuvate leiutiste ja tehniliste täiustuste väljavaliku, nende ekspertiiside, leiutajatega kirjavahetuse, väljatöötamise, salasuse lõpetamise ja samuti neis asjus vaidluste lahendamise kord määratakse erijuhendiga, mille kinnitab NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures oleva Kaitsekomitee ettepanekul.

VI jagu. Patentimine ja leiutiste realiseerimine välismaal.

67. NSV Liidu piires, samuti välismaal riigi poolt lähetatud kodanike poolt tehtud leiutiste patentimine ja realiseerimine välismaal toimub eranditult NSVL Rahvakomissaride Nõukogu loal ja tema poolt määratud korras.

Selle korra rikkumine toob kaasa kriminaalvastutuse.

68. Leiutaja õiguste kaitse seisukohalt välismaal autoritunnistus võrrutatakse patendiga.

VII jagu. Hüvitused ja soodustused leiutajaile, kes on saanud autoritunnistuse, ja isikuile, kes on teinud ettepaneku tehniliste täiustuste kohta.

69. Kui leiutis või tehniline täiustus on võetud realiseerimisele, saab leiutaja või isik, kes on teinud ette-

paneku tehniliste täiustuste kohta, hüvitust olenevalt tehnilisest tähtsusest, säästust või muust efektist, mida leiutis või tehniline täiustus annab rahvamajandusele, ja leiutise või tehnilise täiustuse lõpuleviimise astmest NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt kinnitatud juhendi alusel.

70. Hüvitust leiutise või tehnilise täiustuse eest, mis ei ületa 10 000 rubla, tulumaksuga ei maksustata; kui aga hüvitus ületab 10 000 rubla, arvutatakse maks hüvituse kogusummast, millest on maha arvatud 10 000 rubla.

71. Kõigi realiseeritud leiutiste ja tehniliste täiustuste ning nende eest makstud hüvituste kohta tehakse märkus leiutaja või isiku, kes tegi ettepaneku tehniliseks täiustamiseks, tööraamatusse.

72. Leiutajail on teiste samasuguste tingimuste juures eesõigus teaduslike töötajate ametikohtadele vastavais teaduslikes uurimis- ja katseasutistes ning ettevõtetes.

Kinnitatud
NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt
27. novembril 1942. a.

J U H E N D

LEIUTISTE, TEHNILISTE TÄIUSTUSTE JA RATSIO- NALISEERIMISESITISTE EEST TASUMAKSMISE KOHTA.

1. Üldeeskirjad.

1. Leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisesitiste autoritele makstakse hüvitust vastavalt käesolevale juhendile.

2. Leiutisteks, mida hõlmab käesolev juhend, tunnistatakse need, millede peale on välja antud autoritunnistused NSVL RKN 5. märtsi 1941. a. määrusega (LMKK 1941, nr. 9, art. 150) kinnitatud „Leiutiste ja tehniliste täiustuste põhimääruses“ ettenähtud korras.

Tehnilisteks täiustusteks, mida hõlmab käesolev juhend, on need esitised, mis paremustavad antud ettevõttes või tootmisalal olemasolevaid konstruktsioone või tehnoloogilisi protsesse, kui neile esitistele on välja antud autoritunnistus üldnimetatud põhimääruse § 9. korras.

Ratsionaliseerimisesitisteks, mida hõlmab käesolev juhend, on tootmis-tehnilise iseloomuga esitised, mis otseselt parandavad tootmisprotsessi sisseseadete, materjalide või tööjõu efektiivsema ära kasutamise teel, kuid olemasolevaid tootmisprotsessi konstruktsioone või tehnoloogilisi protsesse oluliselt ei muuda.

Käesolev juhend ei hõlma ratsionaliseerimisesitisi majanduse organisatsiooni ja juhtimise paremustamise kohta, näiteks esitised arvestuse ja aruandluse, dokumentatsiooni, varumise, müügi jms. lihtsustamise või parandamise alal. Sääraste esitiste eest teostatakse hüvitamine ettevõtte, asutise või organisatsiooni juhi äranägemisel premeerimise korras.

3. Hüvitust makstakse esitiste eest, mis on võetud kasutamisele.

Kui esitise elluviimine nõuab selle täiendavat töötlemist või katsetamist, makstakse hüvitus pärast töötlemise või katsetamise lõpetamist.

4. Hüvituse suurus määratakse sõltuvalt esitise tehnilisest tähtsusest, ettepaneku rakendamisel rahvamajandusele saadavast säästust või muust efektist kui ka autori poolt esitise viimistlemise astmest.

5. Hüvituse suuruse määramist ja väljamaksmist teostavad nende majandusorganisatsioonide juhid, kes võtsid esitise kasutamisele, kusjuures:

a) kui esitist kasutatakse rahvakomissariaadi ühe peavalitsuse mitme ettevõtte poolt, siis hüvitus arvutatakse ja makstakse autorile peavalitsuse poolt;

b) kui esitist kasutatakse ühe rahvakomissariaadi süsteemi kuuluva mitme peavalitsuse ettevõtete poolt või ettevõtete poolt, mis vahetult on allutatud rahvakomissariaadile, hüvitus arvutatakse ja makstakse välja rahvakomissariaadi poolt.

M ä r k u s : Hüvituse maksmisel peavalitsuste või rahvakomissariaatide poolt arvatakse maha hüvituse summad, mis autor on saanud antud esitise eest ettevõtetes.

v) kui esitist kasutatakse mitme rahvakomissariaadi poolt, siis esitise kõige esimesena kasutamisele võtnud rahvakomissariaadil lasub kohustus kindlaks määrata rahvamajandusele esitise kasutamisest saadav sääst ja määrata autorile kuuluva hüvituse suurus, ära näidates teiste rahvakomissariaatide, kes kasutavad sama esitist, kanda langeva osa sellest. Hüvituse väljamaksmist teostab rahvakomissariaat, kes esimesena vastu võttis esitise, kusjuures sellest teiste rahvakomissariaatide kanda jäävad summad temale viimaste poolt hiljem tasutakse.

6. Hüvitus esitise eest, mis tehtud mitme isiku poolt ühiselt, jaotatakse nende vahel kokkuleppe kohaselt.

7. Kui põhiesitis ei ole võetud kasutamisele, aga see võetakse kasutamisele seoses täiendava esitisega, siis makstakse hüvitust mõlema esitise eest. Kui täiendav esitis on tehtud mitte põhiesitise autori, vaid teise isiku poolt, siis hüvituse jaotus mõlema autori vahel määratakse kindlaks nende kokkuleppe kohaselt.

8. Õigus hüvituse saamiseks kustub, kui autor ei kasutanud seda kolme aasta jooksul, arvates tasusaamise õiguse tekkimise päevast ja kui seejuures autoril oli teada tema esitise kasutamine.

II. Autori hüvituse suurus ja väljamaksu tähtajad.

9. Leiutise, tehnilise täiustuse ja ratsionaliseerimise autorile määratakse hüvituse suurus sõltuvalt esitise rakendamisest saadud aastase säästu summast järgneva tabeli kohaselt:

Aastase säästu summa	Hüvituse suurus autorile		
	leiutise eest	tehnilise täiustuse eest	ratsionaliseerimise eest
kuni 1000 rbl.	30% säästust, aga mitte vähem kui 200 rbl.	25% säästust, aga mitte vähem kui 150 rbl.	12,5% säästust, aga mitte vähem kui 100 rbl.
1000—5000 rbl.	15% + 100 rbl.	12% + 130 rbl.	6% + 65 rbl.
5000—10 000 „	12% + 250 „	8% + 330 „	4% + 170 „
10 000—50 000 „	10% + 450 „	5% + 650 „	2,5% + 350 „
50 000—100 000 „	6% + 2 500 „	3% + 1 650 „	1,5% + 850 „
100 000—250 000 „	5% + 3 500 „	2,5% + 2 200 „	1,25% + 1 100 „
250 000—500 000 „	4% + 6 000 „	2% + 3 400 „	1% + 1 700 „
500 000—1 000 000 „	3% + 11 000 „	1,5% + 6 000 „	0,75% + 3 000 „
üle 1 000 000 rbl.	2% + 21 000 „ (aga mitte rohkem kui 200 000 rbl.)	1% + 11 000 „ (aga mitte rohkem kui 100 000 rbl.)	0,5% + 5 500 „ (aga mitte rohkem kui 25 000 rbl.)

10. Kui leiutis on võetud kasutamisele enne autori-tunnistuse väljaandmist, arvutatakse hüvitus nagu tehnilise täiustuse eest. Peale autoritunnistuse väljaandmist teostatakse hüvituse ümberarvutamine.

11. Kui esitise rakendamine ei anna säästu, vaid tema tähtsus seisneb töötingimuste ja ohutustehnika paremustamises ning toodangu kvaliteedi paremusta-

mises, siis hüvituse suurus määratakse esitise elluviinud ettevõtte, organisatsiooni või asutise juhataja poolt vastavalt esitise tegelikule väärtusele.

12. Leiutiste puhul, mis avastavad uued tootmisharud või loovad uusi väärtuslike materjalide liike, värviliste metallide, masinate või saaduste asendajaid, mida varem NSVL-s ei ole toodetud, võidakse hüvituse suurst autorile kõrgendada rahvakomissari või keskasutise juhataja poolt sõltuvalt leiutise tähtsusest kuni 100%, võrreldes käesoleva juhendi punkt 9. ettenähtud määradega.

13. Esitiste eest, mida rahvamajanduses ei saa ellu viia massiliselt, vaid kasutatakse vähesel määral või toodangu individuaalse väljalaske korras, võidakse autorile hüvitust suurendada rahvakomissari või keskasutise juhataja poolt kuni 300%, võrreldes käesoleva juhendi punkt 9. ettenähtud määradega.

14. Sõltuvalt keeruliste leiutiste ja tehniliste täiustuste tehnilise viimistlemise astmest kõrgendatakse autori hüvitust järgmistes määrades (protsentides hüvitusest, mis ette nähtud käesolevas juhendis):

a) tehnilise projekti esitisega samaaegse esitamise eest — kuni 10%;

b) tööjooniste esitamise eest — kuni 20%;

c) mudeli esitamise eest — kuni 30%.

M ä r k u s : Käesolevat punkti ei rakendata, kui esitis on viimistletud autori poolt teenistusliku kohustuse korras või lepingu kohaselt.

15. Hüvituse suurus haiguste uute ravimisviiside eest määratakse NSVL Tervishoiu Rahvakomissariaadi poolt, veterinaaralal aga NSVL Põllutöö Rahvakomissariaadi või NSVL Teravilja- ja Loomakasvatuse Sovhooside Rahvakomissariaadi poolt alluvuse järgi.

16. Leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisesitiste autoreile makstakse hüvitused välja järgmistel tähtaegadel:

a) hüvitused kuni 1500 rublani tasutakse autorile ühe kuu jooksul, arvates esitise kasutamiselevõtmise plaani kinnitamise päevast;

b) hüvitused, mis ületavad 1500 rubla, tasutakse autorile 25% suuruses (kuid mitte vähem kui 1500 rubla) ühe kuu jooksul, arvates esitise kasutamiselevõtmise plaani kinnitamise päevast; järgmine hüvituse 25% tasutakse ühe kuu jooksul peale vastuvõetud esitise kuuekuise kasutamise tähtaja täitumist ja ülejäänud hüvituseosa tasutakse esitise rakendamise tegeliku mahu järgi hiljemalt kahe kuu jooksul pärast esitise kasutamise esimese aasta lõppemist;

v) neil juhtudel, kui sääst leiutise rakendamisest on järgnevail aastail suurem kui esimesel aastal, sooritatakse hüvituse juurdemaks hiljemalt kahe kuu jooksul peale iga aasta möödumist.

Lõplik ümberarvestus teostatakse, lähtudes ühe aasta maksimaalsest aastasest säästust leiutise kasutamise (väljalaske) viie esimese aasta kestel.

17. Perspektiivesitiste eest, mis lahendavad suuri tehnilisi probleeme ja mida ei saa kasutada enne rahvamajanduses vastavate tingimuste loomist, määratakse hüvituse suurus ja selle tasumise tähtaeg rahvakomisariatide poolt kooskõlastatult NSVL Riikliku Plaani-komisjoniga.

18. Hüvitus leiutise eest tasutakse sõltumata ametist, mida autor peab.

19. Hüvitust tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisesitiste eest, mis otseselt kuuluvad autori töö valdkonda, tasutakse:

a) inseneridele, tehnikutele, meistritele, töölistele, teaduslikkude uurimisinstituutide töötajatele, konstruktoritele, tehnoloogidele jt. — tehniliste täiustuste ja

ratsionaliseerimisesitiste eest, mis kannavad algupärast iseloomu tehnilise loomingu elementide olemasolul;

b) direktoritele, peainseneridele, peatehnoloogidele, peametallurgidele, peakonstruktoritele, peamehhanikutele, peaenergeetikutele, tsehhide ja osakondade ülematele — algupäraste tehniliste täiustuste eest.

M ä r k u s: Küsimuse ettevõtte direktori või tema ase-
tätja hüvitamisest lahendab kõrgemalsei-
sev organ.

20. Hüvitused leiutiste eest, mille peale autoritunnistus on välja antud instituudi, ettevõtte, konstruktorite büroo või mõne teise organisatsiooni nimele, antakse välja organisatsiooni juhatajale leiutamise osavõtnud isikute premeerimiseks.

III. Premeerimine esitiste elluviimisel kaasaaitamise eest.

21. Tööliste, teenistujate ja insener-tehniliste töötajate, samuti ka ettevõtete ja tsehhide juhatajate premeerimist esitiste elluviimisel kaasaaitamise eest teostatakse iga üksiku tootmises kasutamisele võetud esitise suhtes kvartaalide kaupa kvartaali töökokkuvõtete alusel.

22. Kulutuste suurus premeerimise peale määratakse 25% hüvituse summast, mis oli tasutud autorile (mitte aga autori hüvituse arvel, vaid nende allikate arvel, milledest autorile tasutakse hüvitus).

23. Premeerimine esitiste eest, mida finantseeritakse eksploatatsioonikulude või tootmiskulude eelarvest, kinnitatakse ettevõtte juhataja poolt.

Premeerimine esitiste eest, mida finantseeritakse eelarveliste assigneeringute arvel, kinnitatakse peavalitsuse või rahvakomissariaadi poolt.

24. Preemiasummade jaotamine töötajate vahel teostatakse ettevõtte, peavalitsuse või rahvakomissariaadi juhtide poolt sõltuvalt töötajate poolt esitise elluviimisel osutatud kaasabi, algatuse ja energia astmest ja teiste neile usaldatud leiutus- ja ratsionaliseerimisalaste ülesannete täitmisest.

Uhele töötajale väljaantava preemia suurus ei tohi ületada tema kahe kuu palka.

25. Kaebused juhendi käesoleva jao alusel preemiade mittetasumise või ebaõige tasumise kohta lahendatakse administratiivkorras.

IV. Esitiste rakendamisest saadava säästu arvutamine.

26. Lähtudes esitise teostamisest määratakse sääst kaheteistkümne kuu pealt esitise tööstuslikule kasutamisele võtmise algusest arvates.

Kui esitise elluviimine algas aasta keskel, arvutatakse sääst aasta ülejäänud osa eest antud aasta tööstus-tehnilis-rahandusplaani alusel, aga kuni kaheteistkümne kuuni puuduva aja eest sääst arvutatakse lähtudes järgneva aasta tööstus-tehnilis-rahandusplaanist, kui see on teada; kui see on aga teadmata, siis jooksva aasta tööstus-tehnilis-rahandusplaanist.

Rahvamajanduse hooajalistel aladel määratakse sääst hooajaliselt perioodilt.

27. Esitiste järgi, mida kasutatakse vähem kui aasta, teostatakse säästu arvutus esitise kasutamise tegelikust kestvusest.

Esitiste järgi, mis puutuvad üksikutesse ühekordsetesse tellimistesse, arvutatakse sääst antud tellimise või tellimise osa programmist.

28. Kui esitise elluviimine nõuab mõningat kohane-
misperioodi (täiendamist, jooniste muutmist jne.), siis
sääst arvutatakse pärast ümbertegemiste ja toote töös-
tuslikule valmistamisele asumise lõpetamist.

29. Tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisesi-
tiste järgi arvutatakse sääst ühe (esimese) kasutamis-
aasta eest.

Leiutiste järgi arvutatakse aastane sääst samuti ühe
(esimese) kasutamisaasta eest, aga nende kasutamise
laienemisel järgneval neljal aastal teostatakse ümber-
arvutus igal aastal faktilise kasutamise andmete alusel.

30. Kui esitise elluviimine annab kulude vähenemist
teatud tootmisalal ja samal ajal suurendab kulusid teis-
tel tootmisaladel, siis see kulude suurenemine tuleb
arvesse võtta säästu arvutamisel.

31. Kulusid, mis on seoses esitiste väljatöötamisega
(jooniste, mudelite, katseliste eeskujude jne. valmista-
mine), säästu arvutamisel ei arvestata.

32. Esitiste järgi, mille kasutamine alandab toodangu
omahinda, arvutatakse sääst enne esitise rakendamist
kehtiva toodangu omahinna plaanilise kalkulatsiooni
võrdlemise teel toodangu omahinna plaanilise kalkulat-
siooniga, milles on arvesse võetud esitise kasutamine.
Seejuures uus kalkulatsioon koostatakse samade hin-
dade alusel, kuid uute tehniliste normide alusel, mis
rakendatakse seoses esitise kasutamiselevõtmisega.

33. Kui esitis puutub üksikusse tootesse, sõlme või
detaili, siis arvutatakse sääst kalkulatsiooniliste arvut-
luste alusel, mis koostatud vastava toote, sõlme või
detaili kohta.

34. Kui kasutusele võetud esitis muudab tehnilisi
norme ja hindamisi, siis esitist rakendav organisatsioon
on kohustatud sisse viima uued normid ja hindamised
üheaegselt esitise rakendamise algusega.

Esitise autori suhtes säilitatakse endised hindamised

kuue kuu kestel, arvates tema esitise rakendamise esimesest päevast (töötasu autorile makstakse juurde lisapalgalehtede järgi).

35. Esitiste järgi, mis haaravad tootmist tervikuna (sisseseade kasuteguri ja koosinus „fi“ tõstmise, sisseseadete remondi korra ja viisi muutmine jne.), aastane sääst arvutatakse kinnitatud aastase toodangu tootmise kulutuste eelarve võrdlemise teel aastase eelarvega, mis koostatud esitise kasutamise arvessevõtmisega.

36. Esitiste järgi, mis vähendavad või kõrvaldavad toodangust praagi, määratakse aastane sääst praakesemete hinna vahe suuruses enne ja pärast esitise kasutamist. Praakesemete hind määratakse lähtudes andmeist praagi läbi saadud kahjude kohta viimase kuue kuu jooksul enne esitise rakendamist. Arvestamisele kuulub ainult neist põhjusist tingitud praak, mis kõrvaldatakse autori esitisega.

37. Esitiste järgi, mis alandavad teatud ehitusobjekti ehituskulusid, loetakse aastaseks säästuks 30% antud objekti ehituskulude alanemise kogusummast.

Kui autori esitis on rakendatud mitte ainult ühe teatud ehitusobjekti juures, siis aastase säästu arvestusse võetakse kõigi antud esitist kasutatavate objektide ehituskulude alanemise kogusumma.

38. Säästu arvutus teostatakse kahekümne päeva jooksul, arvates vastuvõetud esitise kasutamise plaani kinnitamise päevast. Sama aja jooksul antakse esitise autorile tõend esitise kasutamiseks vastuvõtmise kohta ja ärakiri tema esitise rakendamisest saadava säästu arvutusest.

39. Säästu ümberarvutust, mis ette nähtud käesolevas juhendis, võidakse teostada ainult juhtudel, kui muudetakse esitise kasutamise mahtu või osutub vajalikuks täpsustada tehnilisi norme.

Lühendite seletus.

- LMKK — NSV Liidu Valitsuse Määruste ja Korralduste Kogu (Sobranije postanovleni i rasporjaženi pravitelstva SSSR).
- LSKK — NSV Liidu Töolis-Talupoegade Valitsuse Seaduste ja Korralduste Kogu (Sobranije zakonov i rasporjaženi rabotše-krestjanskogo pravitelstva SSSR).

SISUKORD.

Lk.

NSVL RKN määrus Leiutiste ja tehniliste täiustuste põhimääruse kinnitamise ning leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisesitiste kulutuste finantseerimise korra kohta		3
Leiutiste ja tehniliste täiustuste põhimäärus		6
I jagu.	Üldeeskirjad	6
II jagu.	Leiutusasjanduse juhtimine ja leiutiste realiseerimine	10
III jagu.	Õiguste vormistamine leiutiste kohta	14
	1. Autoritunnistused	14
	2. Patendid	18
	3. Registreerimine ja kuulutamine	20
IV jagu.	Täiendavad leiutised	21
V jagu.	Salajased leiutised ja tehnilised täiustused	23
VI jagu.	Patentimine ja leiutiste realiseerimine välismaal	24
VII jagu.	Hüvitused ja soodustused leiutajaile, kes saanud autoritunnistuse, ja isikuile, kes teinud ettepaneku tehniliste täiustuste kohta	24
Juhend leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisesitiste eest tasumaksmise kohta		25
I.	Üldeeskirjad	25
II.	Autori hüvituse suurus ja väljamaksu tähtajad	28
III.	Premeerimine esitiste elluviimisel kaasaitamise eest	31
IV.	Esitiste rakendamisest saadava säästu arvutamine	32
Lühendite seletus		35

RBL. 1.—

A-16496

1